

УДК 747.012

Демессіє М. К.

Черкаський державний технологічний
університет

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВНІ НАПРЯМКИ У ФОРМУВАННІ ДИЗАЙНУ ІНТЕР'ЄРІВ

Демессіє М. К. Сучасні тенденції та перспективні напрямки у формуванні дизайну інтер'єрів. На основі оглядового аналізу сучасних тенденцій у формуванні дизайну інтер'єрів у статті виділяються та аналізуються особливості стилістичних напрямків, композиційних рішень, декору та обладнання інтер'єру. Визначаються перспективи подальших тенденцій і напрямків розвитку цього сегмента дизайнерської індустрії в контексті розширення інтер'єрного простору та зміни архітектурних особливостей сучасних міст. Дослідження фокусується на специфіці творчої діяльності провідних світових і українських дизайнерів в оформленні внутрішнього простору будівлі. У дослідженні крім наукових видань, статей, електронних ресурсів проаналізовано велику кількість проектного матеріалу.

Аналіз сучасних реалізованих дизайнерських рішень і авторських пропозицій дозволив виділити основні напрямки у проектуванні внутрішнього предметно-просторового середовища індивідуального житла, що сприяють підвищенню естетичної цінності житлової та робочої обстановки в інтер'єрах будівель. Представлені у статті результати дослідження дозволяють враховувати взаємозв'язки системи «декоративне мистецтво — стиль — інтер'єр» як інтегрований елемент дизайну при реалізації дизайн-проектів у сучасних умовах.

Ключові слова: дизайн інтер'єрів, сучасні тенденції, стилістичні типи, дизайнерський простір, декор інтер'єру.

Demessie M. K. Современные тенденции и перспективные направления в формировании дизайна интерьеров. На основе обзорного анализа современных тенденций в формировании дизайна интерьеров в статье выделяются и анализируются особенности стилистического направления, композиционных решений, декора и оборудования интерьера. Определяются перспективы дальнейших тенденций и направлений развития этого сегмента дизайнерской индустрии в контексте расширения интерьерного пространства и изменения архитектурных особенностей современных городов.

Рецензент статті: Дедкевич Л. Ф., кандидат технічних наук, доцент кафедри дизайну, Східно-Європейський університет економіки і менеджменту

Стаття надійшла до редакції 25.02.2017

Исследование фокусируется на специфике творческой деятельности ведущих мировых и украинских дизайнеров в оформлении внутреннего пространства здания.

В исследовании кроме научных изданий, статей, электронных ресурсов проанализировано большое количество проектного материала.

Анализ современных реализованных дизайнерских решений и авторских предложений позволил выделить основные направления в проектировании внутренней предметно-пространственной среды индивидуального жилья, способствующие повышению эстетической ценности жилой и рабочей обстановки в интерьерах зданий.

Представленные в статье результаты исследования позволяют учитывать взаимосвязи системы «декоративное искусство — стиль — интерьер» как интегрированный элемент дизайна при реализации дизайн-проектов в современных условиях.

Ключевые слова: дизайн интерьеров, современные тенденции, стилистические типы, дизайнерское пространство, декор интерьера.

Demessie M. K. Current tendencies and prospective directions in the formation of interior design. Based on the overview analysis of modern tendencies in the development of interior design, in this articles there are highlighted and analyzed features of stylistic trends, compositional decisions, decor and furniture of the interior. There are identified perspectives of future tendencies and directions of development of this segment of the design industry in the context of the extension of the interior space and changes in architectural features of modern cities.

Purpose of research. The purpose of this article is to determine current tendencies and prospective directions in the formation and design of interiors in the context of the development of the housing infrastructure of modern Ukraine.

Methods of research. The research focuses on the specificity of creative activity of the leading world and Ukrainian designers in the design of the interior space of the building.

In the research, in addition to scientific publications, articles and electronic resources there is analyzed a large quantity of project material.

Results of research. The analysis of the modern implemented design decisions and the author's proposals has allowed identifying the main directions in the design of interior body-space environment of individual housing, enhancing the aesthetic value of the living and working environment in the interiors of buildings.

Presented in the article results of the study allow to consider the relations of a system “decorative arts – style – interior”, as an integrated design element in the implementation of design projects in modern conditions.

The creation of a modern interior requires not only definition of the style, but also taking into account the views in the design community. Below there are given current trends and directions emerging in modern interior design:

- **Minimalism.** This is a major trend in modern interior design, characterized by a small amount of details and accessories, functionality of the interior, the simplicity and lack of unnecessary details.
- **Spaciousness.** More often the consumers are attracted to large rooms and studios that allow designers to

realize their ideas more fully. For example modern studio apartments are not only beautiful but also very comfortable.

- **Transformability.** The inhabitants of modern apartments put forward new requirements to their homes, such as universality and various functionalities. One of the main decisions of this requirement is achieved by way of operational conversion (transformation) of the interior for the purpose of necessary functionality.
- **Colouristic.** The combination of colours in interior design is one of the factors that indicate the style, the theme of the premise.
- **The use of stripes in the interior.** Nowadays designers offer a variety of ways to use this graphic element: horizontal and vertical, wide and narrow stripes allow visually change the dimensions of the space and make the interior very unusual.
- **The use of decoration from natural materials.** In the modern decor prevails use of natural materials – wood, stone as well as live plants.
- **The use of natural motifs (Eco-style).** Eco-style is rapidly gaining momentum and becoming one of the fashionable trends of design art. Eco style in the interior is created using natural materials. The main aim is to create the illusion of living close to nature.
- **The use of style “Fusion”.** Style “Fusion” is considered to be a real “experimenter” in the interior design. This harmonious mix of different directions and styles is widely used in modern design.
- **The use of the style “Loft”.** More popular is becoming the Loft-style, which is distinguished by the next feature: minimum of partitions, maximum of space and light in the room, neighbourhood of old and new.
- **Dynamics of light composition.** Creation of various light scenarios, which makes the light design purely individual perspective direction.
- **Introduction to the interior design of the 3-D technologies.** Introduction to the interior design of the 3-D technologies, such as three-dimensional self-levelling floors, interactive panels, convertible furniture and equipment, modern finishing materials, live Wallpapers, decorative glowing details, modern self-levelling floors and so on becomes a modern trend.

Summary. As a result of review analysis of perspective directions of modern interior design there could be highlighted the following major trends:

1. Ergonomics and functionality. In the modern interior the meaningless and useless decor rapidly fades into the background, and even at all dies. Functionality is the basic method when creating a practical interior.
2. Freedom in the choice of style. There is no clear fashion, welcomed is everything that makes the interior unique and reflects the individuality of its resident.
3. Strengthening of the position of the eco-style. The natural texture, natural materials, brick walls, wood, stone and everything natural – these are not only the modern trends, but also the desire to bring into dwellings a piece of naturalness.
4. The variety and diversity of finishing options. In so doing not a wide range of materials is taken into account, but a huge number of shades, new ranges, palettes of colours and textures.
5. Spaciousness. In modern interior design they strive to make every room in the house as more as possible spacious and comfortable.

In general, in current trends of the formation of the interior of the dwelling you can see both advantages and disadvantages. Negative, according to some supporters of traditional and classic styles, is a tendency to simplification, minimalism, and positive – practicality and convenience.

Keywords: interior design, modern trends, stylistic types, design space, interior decoration.

Постановка проблеми. Дизайн як окремий вид діяльності сформувався завдяки інтеграції та взаємовпливу на його еволюцію багатьох історично обумовлених факторів, що відносяться як до науково-технічної, соціально-економічної, так і до соціально-культурної сторін прогресу. У дизайні знаходять відображення результати взаємодії декоративно-прикладного мистецтва і художньо-стильового напрямку, архітектури і техніки; промислового виробництва і споживання; проблеми взаємозв'язку природи і предметно-просторового середовища в різних галузях життєдіяльності людей.

У зв'язку з постійною мінливістю стилів оформлення внутрішнього предметно-просторового середовища в дизайні, виникає актуальна проблема комплексного аналізу особливостей дизайну інтер'єрів у контексті сучасних тенденцій і напрямів у проектуванні та удосконаленні інтер'єрів житлової інфраструктури сучасної України.

Тому одночасно з актуалізацією питання про сучасні тенденції та напрямки в дизайні інтер'єру виникає нагальна необхідність проведення узагальнюючого дослідження і створення системних наукових знань по цій тематиці.

Актуальність. Сучасні тенденції диктують нам особливості вибору, переваг у всіх сферах нашого життя.

Тенденції у формуванні внутрішнього простору приміщень змінюються в залежності від потреб, пріоритетів та стилю життя людей.

Мода на стилістичні напрямки і особливості облаштування інтер'єрів будівель залежить від безлічі факторів: появи нових оздоблювальних будівельних матеріалів, прогресу у сфері побутової техніки і виробництва меблювання, зміни архітектурних особливостей сучасних міст, економічної та демографічної ситуації у світі та в окремо взятій країні. Тому, з урахуванням прогресивних змін у суспільстві, питання про дизайн-оформлення приміщень стає актуальним, адже житло людини — це не стільки дорогий об'єкт нерухомості, скільки місце, де людина може відпочити, відновити сили, отримати заряд бадьорості, так необхідний сучасній людині.

У зв'язку з цим виникає актуальне питання про те, які ж є основні мотиви оформлення сучасних інтер'єрів будівель. Виходячи з цього, у статті аналізуються сучасні тенденції та напрямки в дизайні інтер'єрів житла.

Зв'язок роботи з науковими або практичними завданнями. Стаття написана відповідно до

плану науково-дослідних робіт кафедри дизайну Черкаського державного технологічного університету. Окремі дослідження проведено в межах науково-експериментальних розробок, що реалізуються відповідно до індивідуального навчального плану кафедри.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичне осмислення актуальних проблем дизайну і сучасних тенденцій формування інтер'єру житла здійснюється багатьма провідними українськими та закордонними науковцями. Теоретичні і практичні аспекти даної проблематики висвітлювали Т. Гилд, К. Хоппен, С. Хоппен, Д. Уортс, Е. Даймонд, Е. Баррата, Д. Дрейк, К. Паркер, Ф. Галли, К. Розенфельд, Т. Ферли, Р. Ешвіл, І. П. Брауде, М. К. Галянтич, А. М. Гуляєв, І. О. Малюткіна-Олексеева, Д. І. Мейер, Є. О. Мічурін, П. С. Нікітюк, П. І. Седугін, Є. О. Суханов, Л. В. Щеннікова, Г. Ф. Шершеневич та ін. [3; 5; 6].

Незважаючи на наявність великої кількості розробок із цієї проблематики, можна сказати, що вона досліджується в окремих різногалузевих напрямках. Але, з урахуванням постійної мінливості моди і стилю в дизайні, завжди актуальним є питання про оглядовий аналіз специфіки дизайну інтер'єрів у контексті сучасних тенденцій та напрямків розвитку дизайну інтер'єрів житла в певному періоді розвитку суспільства.

Мета статті — визначити сучасні тенденції та напрямки у формуванні та проектуванні інтер'єрів у контексті розвитку житлової інфраструктури сучасної України, а також виділити й акцентувати основні тенденції та напрямки у формуванні дизайну інтер'єру на даному етапі розвитку суспільства.

Перспективи подальших наукових досліджень. Подальші наукові дослідження можуть бути спрямовані на вивчення майбутніх ключових та новаторських тенденцій розвитку сучасного дизайну в Україні та за кордоном.

Виклад основного матеріалу дослідження. Організація предметно-просторового середовища у всіх сферах життя людини своєрідно і точно відображає динаміку історичних змін у конкретному суспільстві. Завдання, що ставляться сьогодні перед архітекторами і дизайнерами, значно змінилися під впливом технічного прогресу, у порівнянні з вимогами ХХ ст., що привело до глобального переосмислення процесу проектування індивідуального житла в цілому та сфери дизайну як культурного явища [1; 3].

Дизайн інтер'єрів — це особлива сфера діяльності, в якій тісно взаємопов'язані такі явища, як декоративно-прикладне мистецтво, стиль, архітектура, будівництво. На даному етапі цей напрям динамічно і постійно розвивається.

Відомо, що стиль — явище непостійне. Навколишній світ постійно змінюється, і відбуваються істотні перетворення естетики, комфорту і стилю, разом із ним змінюються наші смаки, звички й уподобання. Не є винятком і інтер'єрний дизайн. Сві-

тові тенденції в дизайні інтер'єрів змінюються щорічно. До того ж, у наш час досить сильно змінився і сам дизайнерський простір. У наше життя, поряд зі звичними архітектурними об'єктами: багатопверховим будинком, котеджем, заміським будинком, міцно увійшли такі типи житлових об'єктів, як пентхаус, дуплекс, таунхаус, кондо, лофт, патіо, бунгало та інші.

Постійно зростає частка заміського будівництва, люди прагнуть бути ближче до природи. Це обумовлює певні особливості та дизайнерські прийоми при створенні інтер'єрного простору, який має крім усього іншого максимально гармоніювати з навколишнім середовищем і ландшафтом.

Однак далеко не кожен може дозволити собі часту зміну інтер'єру. Слід сказати, що сучасний дизайн інтер'єру має бути достатньо демократичним і доступним. Це, зокрема, «бюджетний» варіант від Р. Ешвіл — стиль «шеббі-шик», як і раніше, популярний [3; 4].

Сучасний дизайн інтер'єру набуває більш особистий характер, стає більш значущим і емоційним. Але при цьому все ж простежуються два основних сучасних напрямки: інтерпретація класичних стилів і новаторські, або, як їх часто називають, авторські стилі.

Більш практичним, із урахуванням бюджетної можливості, є вибір одного з актуальних стилів і коригування його час від часу з використанням різних аксесуарів. Змінюючи свій будинок на догоду модним тенденціям, потрібно пам'ятати, що він має бути не тільки красивим, а й комфортним для проживання.

Відомо, що до основних формотворчих елементів інтер'єру належить насамперед стилістика. Слід враховувати, що практично всі стилі сучасного періоду є еkleктичними (комбінацією змішаної стилістики і предметів різного походження, стилів і часів). При цьому потрібно пам'ятати, що справжня еkleктика стає стилем в інтер'єрі, якщо він спроектований за принципом поєднання не більш як двох-трьох стилістичних типів, об'єднаних кольором, текстурою, архітектурним рішенням [1; 2].

Безліч стилів, колись популярних у минулому, знову актуальні, хоч і зазнають деяких змін. Тому для того щоб створити сучасний інтер'єр, потрібно не тільки підібрати напрямок, а й вловити настрої, які мають місце в дизайнерських колах. Нижче наведено актуальні тенденції та напрямки, що намітилися в сучасному дизайні інтер'єрів:

— **Мінімалістичність.** Це основна тенденція в сучасному дизайні інтер'єру, яку характеризують невелика кількість деталей та аксесуарів, функціональні меблі та чіткі їх лінії, графічність і простота в усьому, відсутність зайвих деталей. Така тенденція проявляється у великій функціональності інтер'єру, появі в ньому новітніх технологічних досягнень (таких як «розумний будинок») та інших новітніх «гаджетів».

Друга тенденція сучасного дизайну інтер'єру:

– **Просторість.** Усе частіше споживачів приваблюють великі кімнати і студії, які дозволяють дизайнерам реалізувати свої ідеї найбільш повно. Наприклад, сучасні квартири-студії не тільки красиві, а й дуже зручні.

Третій напрямок у сучасному дизайні інтер'єру:

– **Трансформованість.** Жителі сучасних квартир висувують нові вимоги до своєї оселі. Одне з головних рішень цієї проблеми — розширена функціональність інтер'єру. Кімната може бути поділена на безліч зон, які за необхідності об'єднуються в одне приміщення. Такий ефект досягається за допомогою різних конструкцій, наприклад перегородок і щільних завіс, які можна зрушувати і розсовувати на розсуд господаря, тобто в інтер'єрі широко використовуються мобільні перегородки, що дозволяють легко міняти планування приміщення.

– **Колористичність.** Поєднання кольорів у дизайні інтер'єру — один із факторів, що вказують на стиль, тематику приміщення. В області використання кольору в інтер'єрі намітилися дві якоюсь мірою протилежні тенденції. Перша — більш сміливе використання кольорів, із відходом від класичних кольорових поєднань. Це проявляється у більш широкій, ніж раніше, кольоровій гамі. Сміливе вертикальне зонування за допомогою кольору (У. Даймонд і Е. Баррата, Т. Гилд, Д. Дрейк, К. Паркер). Використання яскравих кольорів окремими кольоровими акцентами на елементах декору (Ф. Галлі, К. Розенфельд, Т. Ферлі). Застосування в інтер'єрі кольорів, що раніше вважалися погано сумісними, наприклад, інтер'єр у червоно-зеленій кольоровій гамі (Тріша Гилд). З інтер'єрів зникли яскраві кислотні відтінки. Друга тенденція полягає у використанні в інтер'єрах тільки нейтральних відтінків (К. Хоппен, С. Хоппен, Д. Уортс). Причому яка з тенденцій домінує — питання спірне [1; 5; 6].

– **Застосування смужки в інтер'єрі.** Дизайнери пропонують найрізноманітніші способи використання цього графічного елемента: горизонтальні та вертикальні, широкі й вузькі смужки дозволяють візуально змінювати розміри простору і роблять інтер'єр дуже незвичайним.

– **Використання декору з натуральних матеріалів.** Сучасний декор інтер'єру передбачає використання натуральних матеріалів: дерева, каменю, а також живих рослин. Дуже популярні сучасні аксесуари для дому, виконані вручну, й етнічні речі. Наприклад, статуетки, свічники, фігури тварин, живі квіти. Бамбукові меблі, натуральні тканини, ковани металеві елементи декору доповняють інтер'єр.

Ще треба підкреслити, що змінилося ставлення споживачів до текстури. Якщо раніше на чільне місце ставилися функціональність і практичність, то сучасне ставлення віддає перевагу тактильним відчуттям — наперед виходить прагнення все біль-

ше використовувати дерево, замшу та інші «приємні» текстури. При цьому прагнуть використовувати велику різноманітність текстурних поверхонь.

– **Застосування природних мотивів (екостиль).** Екостиль стрімко набирає обертів і стає одним із модних напрямів дизайнерського мистецтва. Сучасні технології надають у розпорядження дизайнерів різні можливості, що дозволяють впроваджувати їх практично в усі напрямки сучасного інтер'єрного дизайну. Це й елементи вертикального озеленення та домашні міні-города, біоінтер'єри, «живі» підлогові покриття, наприклад килимки з моху. При цьому спостерігається комплексний підхід до проектування житлового простору — вибір кольорової гами, екологічних матеріалів, дотримання температурно-вологісного режиму, навіть створення умов для тривалого збереження корисних для здоров'я запахів.

Екостиль в інтер'єрі створюється за допомогою природних матеріалів. Головна мета — створити ілюзію життя на лоні природи. Кольори мають відповідати цій концепції: викликати асоціації з листям, землею, небом і камінням.

– **Застосування стилю «ф'южен».** Стиль «ф'южен» вважається справжнім «експериментатором» у дизайні інтер'єру. Він поєднує в собі те, що, на перший погляд, не поєднується. Це гармонійний мікс із різних напрямів і стилів у дизайні. Головні переваги ф'южен-інтер'єрів — це їх індивідуальність, адже можлива незліченна кількість комбінацій і варіантів змішування.

Ф'южен у сучасному дизайні інтер'єрів є одним із найбільш затребуваних стилів. Подібну тенденцію пояснити просто: серед різноманіття форм, напрямів, красивих речей важко вибрати щось одне. Хочеться зібрати разом усе найкраще і отримати врешті-решт унікальний дизайн. Цей дизайнерський напрямок примітний тим, що в ньому поєднуються абсолютно будь-які жанри. Головне правило говорить: ніяких жорстких рамок і нудної визначеності. Предмети тут пов'язуються не функціональною, а емоційною складовою.

– **Застосування стилю «лофт».** Цей напрям виник у 40-х роках минулого століття, коли приміщення фабрик, майстерень, складів і мануфактур стали активно використовуватися під житло [2; 3]. На цьому ґрунтуються особливості стилю: відсутність капітальних перегородок, максимум простору і світла в приміщенні, сусідство старого (первісна або імітована цегляна кладка, бетонні або пофарбовані білим стіни, дощата підлога) і нового (скло, хром, ультрасучасна техніка, технологічне освітлення). Зонування приміщень проводиться за допомогою кольору і меблів, підкреслюється відсутність обробки стін, використовується мінімум аксесуарів. В інтер'єрі переважають свобода, простота ліній, сусідство натуральних матеріалів і передових технологій, наприклад дерев'яних балок і цегляних стін із хромованими елементами.

– *Динамічність світлової композиції.* Колональне значення в сучасних інтер'єрах має освітлення. Як і раніше, популярні багаторівневі стелі, що дозволяють створювати різноманітні світлові сценарії. Широко використовується нижнє підсвічування, так звані аплайти (світильник, що направляє світло знизу вгору). Світильники-аплайти — це важливий елемент оформлення, оскільки вони поєднують у собі функціональність і прекрасні декоративні якості.

Новітні технології привели до найширшого використання в дизайні інтер'єру світлодіодного підсвічування, що дозволяє змінювати світлову картину інтерактивно з використанням програмованих сценаріїв. Інший новий варіант — застосування струмопровідних систем, що дозволяє зробити інтер'єрний світловий простір мобільним і ще більш різноманітним, ніж раніше. Тут також можна відзначити різні струмопровідні панелі. Сучасні дизайнери прагнуть використовувати комбіноване освітлення, саме воно робить світлодизайн суто індивідуальним (француз Ж. К. Данію вважає, що у кожному приміщенні має бути не менше восьми різних джерел світла) [1; 5].

– *Впровадження в інтер'єр 3-D технологій.*

Новітні досягнення у галузі будівельних матеріалів, технологій, обладнання впливають на дизайн інтер'єру, часто стаючи відправною точкою для дизайнерів. Це і впровадження в інтер'єр 3-D технологій (наливні тривимірні підлоги, інтерактивні панелі, предмети меблів і телевізійне обладнання, яке постійно вдосконалюється), і новітні оздоблювальні матеріали («живі» шпалери, які світяться, новітні наливні підлоги тощо).

Висновки. За результатами оглядового аналізу напрямків сучасного дизайну інтер'єрів можна виділити наступні основні тенденції:

1. Ергономічність і функціональність. У сучасному інтер'єрі безглуздий і марний декор стрімко відходить на другий план, а то й зовсім відмирає. Функціональні системи — основний прийом при створенні практичного інтер'єру.

2. Свобода у виборі стилю. Не існує чіткої моди, вітається все, що робить інтер'єр унікальним і відображає індивідуальність його мешканця. Якіхось універсальних порад при оформленні дизайну інтер'єру просто не існує, оскільки будь-яке оригінальне рішення дизайнера є творчістю, а варіантів творчих рішень може бути нескінченно безліч.

3. Зміцнення позиції екостилю. Природна фактура, натуральні матеріали, цегляні стіни, дерево,

камін'я і все природне — це не тільки сучасні тенденції, а й прагнення внести в оселі частинку природності.

4. Різноманітність і багатогранність варіантів оздоблення. При цьому до уваги береться не широкий вибір матеріалів, а величезна кількість відтінків, нові гами, палітри кольорів і фактури.

5. Просторість. У дизайні сучасного інтер'єру прагнуть зробити кожне приміщення в будинку якомога більш просторим і комфортним.

У цілому в сучасних тенденціях формування інтер'єру житла можна побачити як плюси, так і недоліки. Негативним, на думку деяких прихильників традиційних і класичних стилів, є схильність до спрощення, мінімалізму, а позитивним — практичність і зручність.

Література:

1. Барсукова Н. И. Дизайн среды в проектной культуре постмодернизма конца XX начала XXI веков [Текст] : дисс. ... д-ра искусствоведения : 17.00.06 / Барсукова Наталия Ивановна. — М., 2008. — 367 с.
2. Даниленко В. Я. Дизайн України у світовому контексті художньо-проектної культури [Текст] / Віктор Даниленко. — Х. : ХДАДМ ; Колорит, 2005. — 243 с.
3. Лаврентьев А. Н. История дизайна [Текст] / А. Н. Лаврентьев. — М. : Гардарики, 2007. — 303 с.
4. Софиева Н. В. Дизайн интерьера. Стили, тенденции, материалы [Текст] / Нина Софиева. — М. : Эксмо, 2012. — 656 с.
5. Brown T. Change by Design : How Design Thinking Transforms Organizations and Inspires Innovation [Текст] / T. Brown, B. Katz. — New York : Harper Business, 2009. — 272 p.
6. Hassenzahl M. Experience Design: Technology for All the Right Reasons [Текст] / M. Hassenzahl. — San Rafael, California : Morgan & Claypool, 2010. — 100 p.

References:

1. Barsukovaya, N. I. (2008). Dizayn sredy v proyektnoy kul'ture postmodernizma kontsa XX — nachala XXI vekov [Design of the environment in the project culture of postmodernism at the end of the 20th century and the beginning of the 21st century]. *Doctor's thesis*. Moscow. [In Russian].
2. Danylenko, V. (2005). *Dizayn Ukrainy u svitovomu konteksti khudozhn'o-proektnoyi kul'tury* [Design of Ukraine in the global context of art and design culture]. Kharkiv : KHDADM, Koloryt. [In Ukrainian].
3. Lavrent'yev, A. N. *Istoriya dizayna* [History of design]. Moscow : Gardariki, 2007. [In Russian].
4. Sofiyeva, N. V. (2012). *Dizayn inter'yera. Stili, tendentsii, materialy* [Interior Design. Styles, trends, materials]. Moscow : Eksmo. [In Ukrainian].
5. Brown, T. & Katz, B. (2009). *Change by Design : How Design Thinking Transforms Organizations and Inspires Innovation*. New York : Harper Business. [In English].
6. Hassenzahl, M. (2010). *Experience Design: Technology for All the Right Reasons*. San Rafael, California : Morgan & Claypool. [In English].